

El país i la Covid-19

«Sense poder, el replegament estatista i la desglobalització no és possible a Catalunya i queda en un mer recurs retòric»

La pandèmia de la Covid-19 va camí de convertir-se en el tercer gran impacte global des del tombant de segle. A diferència de l'11-S i la crisi financera del 2008, la Covid-19 no només amenaça l'economia sinó alguna cosa més íntima com és la nostra salut personal i familiar. El seu efecte polític immediat ha estat la constatació d'interdependències globals inevitables, que aquesta vegada ens han afectat a tots sense distincions socials.

Mentrestant, l'opinió pública observa com el tauler de joc internacional es mou. El Vènet afirma que desmarcant-se de les indicacions de l'OMS, i sota el lideratge del conservador Luca Zaia, se'n surt millor que la veïna Llombardia; Alemanya és líder combatent la Covid-19 en part gràcies a una indústria pròpia que mai no va ser deslocalitzada i no mostra cap entusiasme europeista a les cimeres de la Unió; i l'autoritarisme a la xinesa sembla una bona recepta a una part de les elits polítiques occidentals.

Un estudi recent (Amat et al.)

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/200031/gestio/coronavirus/porta/oberta/governs/mes/autoritaris>) apunta que la crisi sanitària provoca que la ciutadania sigui més tolerant pel que fa a les restriccions de drets (i als lideratges autoritaris) que en les crisis anteriors. Avui, la desglobalització i la tornada a l'estatisme autoritari és una opció política raonable i racional als ulls de molts ciutadans.

El nostre país faria bé de prendre nota d'aquest paisatge a l'hora de traçar un full de ruta polític postdesconfinament. Molt probablement, viurem una enèsima onada re-centralitzadora estatal, ja en marxa en els decrets d'alarma, juntament amb tensions socials greus. La generació que es va incorporar al mercat laboral la darrera dècada haurà encadenat dues crisis econòmiques seguides els primers anys de la seva carrera professional.

En aquest context, alguns ja han triat el camí. A la nació sense estat més gran de l'Amèrica del Nord, el Quebec, el primer ministre autonomista François Legault, antic sobiranista, ha rescatat literalment el clàssic eslògan del nacionalisme quebequès de la dècada de 1960 *maîtres chez nous* (amos a casa nostra) referint-se obertament a la desglobalització. La visió de país de Legault consisteix en una barreja de proteccionisme, disminució de la fiscalitat federal, augment de la demanda local i preservació dels "valors propis". Una versió contraposada a la que representa el *premier* canadenc Justin Trudeau, momentàniament eficaç per mantenir viva la flama nacional quebequesa i els suports electorals dels més fidels.

Quin és el model català? Sense un poder polític similar al quebequès, sense IRPF, policia, política d'immigració, sindicats, sistema de partits, i plans de pensions propis, es fa pràcticament impossible traçar una línia estratègica plausible davant d'aquestes tendències. En tot cas, el camí de la desglobalització à *la Legault* no sembla el més indicat a llarg termini.

En primer lloc, perquè sense poder el replegament estatista no és possible i queda en un mer recurs retòric. És possible fer-ne bandera però és difícil acompanyar-ho amb polítiques palpables. En moments de bonança pot resultar efectiu estirar més el braç que la màniga en termes discursius, però no quan hi ha la salut o l'economia domèstiques en joc. En segon lloc, perquè tampoc és desitjable com a projecte de país. El replegament estatista, en el millor dels casos, és un miratge nostàlgic. És factible relocalitzar sectors industrials sencers que ara són en sòl estranger? Hi ha mecanismes propis per controlar els fluxos financers que ens afecten?

A Espanya, l'imaginari de la Transició ha tornat a la palestra amb la invocació socialista dels Pactes de la Moncloa. Una narrativa que no sembla funcionar al president Sánchez, però que en tot cas s'emmarca en un projecte nacional centralista espanyol del qual Catalunya n'és una peça subalterna, a tot estirar. Més enllà de si pot resultar beneficiós o no participar-hi, en cas que les forces independentistes no hi siguin vetades d'entrada, resultaria xocant no definir un marc català de reconstrucció postconfinament.

El país que arribarà després d'aquesta crisi sanitària i econòmica profunda requerirà consensos amplis que no han de dependre d'una posició subalterna. La recuperació dels poders propis en matèria sanitària i de seguretat hauria de marcar també la recuperació de l'esperit de les lluites compartides i dels consensos de país previs als fets d'octubre del 2017, sense renunciar a cap horitzó ni a la llibertat de presos i exiliats. És en aquesta situació que caldria reprendre la taula de negociació política paral·lelament al reforç clar de polítiques socials i de país pròpies, com ara la renda garantida de ciutadania, una mesura nascuda d'una ILP i aprovada per unanimitat al Parlament de Catalunya.

Enfortir el país i foragitar l'ombra de l'autoritarisme populista que plana sobre les democràcies, també l'espanyola, pot ser la millor aposta de futur fins i tot encara que un replegament retòric pugui semblar el camí més curt.